

Αναζητώντας τους αντιήρωες

Απόσπασμα από το βιβλίο του Σπύρου Αλεξίου για το 1821 που κυκλοφορεί τη Δευτέρα από τις Εκδόσεις Τόπος

Επιμέλεια

Θανάσης Καραμπάτσος

● Εν συντομία

Η μάχη του Αναλάτου όπως την αποτυπώνει ο φιλόλογος Σπύρος Αλεξίου στο υπό έκδοση βιβλίο του για την Ελληνική Επανάσταση.

● Γιατί ενδιαφέρει

Μια διαφορετική φωνή μέσα στον ορμηγδό του κοινού τόπου.

Η εμπλοκή του φιλόλογου-ιστορικού Σπύρου Αλεξίου με τα πρόσωπα και τα γεγονότα του 1821 δεν είναι πρώτη. Τα τελευταία χρόνια ξεκίνησε να παρεμβαίνει με επετειακά σημειώματα που αφορούσαν την περίοδο σε σελίδες των διαδικτύου και συνεχίστηκε με άρθρα που δημοσιεύονταν στην ιστοσελίδα kompon.gr. Αυτά τα άρθρα, σε εμπλουτισμένη μορφή, συγκέντρωσε για να προχωρήσει στην έκδοσή τους. Τι Δευτέρα λοιπόν κυκλοφορεί στα βιβλιοπωλεία το βιβλίο του «21 ρωγμές στην επίσημη ιστορία για το 1821» (Εκδόσεις Τόπος), με θεματολογία που ξεκινά από τα προεπαναστατικά χρόνια για να καταλήξει στο 1852 με το

κίνημα του Παπουλάκου, εξετάζοντας πάντα πιυκές που η καθεστωτική ιστορία παρασιώπη.

Το απόσπασμα που ακολουθεί προέρχεται από το κεφάλαιο που αναφέρεται στην καταστροφική μάχη του Αναλάτου (1827).

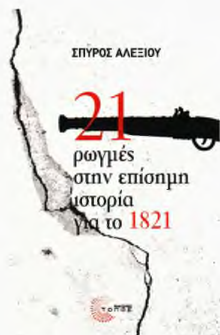
Η αλλαγή του σχεδίου

Με τον Καραϊσκάκη να χαροπαλεύει ο Κόκραν βγήκε στη στεριά μαζί με τον Μαυροκορδάτο και συγκάλεσε σύσκεψη απαιτώντας άμεση επίθεση. Η πρώτη αντίδραση των καπετάνιων ήταν αρνητική. Ο Κόκραν δήλωσε πως αποχωρεί και αυτήν τη φορά ο εκβιασμός έπαισε. Έλειπε πα η ηγετική μορφή που θα μπορούσε να του αντιταχθεί. Ετσι την ώρα που στα Αμπελάκια της Σαλαμίνας κηδευόταν ο Καραϊσκάκης, βγήκε για πρώτη φορά στη στεριά ο Τσορτζής. «Είδαμε τέλος όλου το πρόσωπό του» γράφει ειρωνικά ο Κασομούλης. Ο Τσορτζής άλλαξε το συντόμο σχέδιο του Καραϊσκάκη με ένα άλλο, αυτοκτονικό. Γράφει ο Γκόρντον: «Η χειρότερη συνέπεια του θανάτου του Καραϊσκάκη στάθηκε πως κανείς δεν έμεινε που να μπορούσε να αντιταχθεί στα ολέθρια σχέδια του Κόκραν. Οι αξιωματικοί στη σύσκεψη αποφάσισαν πως η τιμή τους υποχρέω-

νε να τα εκτελέσουν όσο αλλόκοτα κι αν ήταν». Το συντόμο σχέδιο του Καραϊσκάκη προέβλεπε να επιτευχθούν από τρεις πλευρές με το σύνολο των δυνάμεων. Να αξιοποιήσουν τη φυσική προστασία για να δημιουργήσουν οχυρώσεις (ταμπούρια) με επαρκή εφοδία και πολεμοφόδια. Τι αυτό αυτά έγιναν; Τιποτέ!

Η καταστροφή του Αναλάτου

Από τους 11.000 άντρες κινήθηκαν μόνο οι 2.500 και μόνο από μία πλευρά αντί από τρεις. Αποβίβάστηκαν στους Τρεις Πύργους, περίπου στο σημερινό Παλαιό Φάληρο, και ανέβηκαν προς την Αθήνα σε μια γραμμή λίγο πιο δεξιά από τη Λεωφόρο Συγγρού. Δεν υπήρχε κάποια οχύρωση. Όταν οι καπετάνιοι των Σουλιωτών Κ. Μπότζαρης, Δράκος και Ζορμπάκης έσπευσαν στον Κόκραν και ζήτησαν να ανασυγκροτηθούν και να οχυρωθούν, εκείνος τους ειρωνεύτηκε ως δειλούς και τους έδειξε το άλλο τμήμα με τον Μακρυγιάννη, τον Καλλέργη και τον Μαυροβούνιωτη, το οποίο προχωρούσε. Λεητομέτρια που δείχνει όλη την προμελέτη: πριν από τους Σουλιώτες ο Μακρυγιάννης, όπως αναφέρει στα «Απομνημονεύματά» του, είχε ζητήσει από τον Κόκραν το ίδιο. Τον χαρακτήρισε δει-

Ο INFO

Το βιβλίο «21 ρωγμές στην επίσημη ιστορία για το 1821» του Σπύρου Αλεξίου θα κυκλοφορήσει τη Δευτέρα από τις Εκδόσεις Τόπος

λό και του έδειξε τους Σουλιώτες.

Τις αμέσως προηγούμενες ώρες δε είχαν μοιραστεί από τον Κόκραν μεγάλες ποσότητες ποτού, ενώ οι αξιωματικοί υπενθύμισαν συνεχώς την υπόσχεση για 11.000 δι-στίπλα. [...]

Τα χειρότερα ακολούθησαν: από τα 500 ξνάρια που απαιτούσε ο Καραϊσκάκης δόθηκαν 70. Στην αλληλογραφία του Τσορτζή, η οποία βρισκόταν στο Βρετανικό Μουσείο, υπάρχουν σημειώματα γραμμένα από τον Νοταρά με τη δραματική έκκληση: «Τσαπά, στείλε μας τσαπά!». Ο Τσορτζής διαβόησε. Όσο για την υπόσχεση του να τεθεί επικεφαλής, η μαρτυρία του Ελβετού γιατρού Γκος λέει τα εξής: «Ο Τσορτζής αντί να μπει επικεφαλής είχε αποβίβασει στο ακρογάλη άμα, σε μια βάρκα, για να μπορεί εύκολα να ξαναμπαράκεται».

Όλο το πρωί ο Κιουταχλής παρακολουθούσε χωρίς να συγκεντρώνει τη δύναμή του. Θεωρούσε Λογικό πως οι Έλληνες θα έκαναν επίθεση από όλες τις πλευρές. Μόνο το μεσημέρι ξεκίνησε μια αναγνωριστική με 4.000 πεζούς και τους ντελίδες. Μίλησαμε ήδη για τις οκτώ κάσες φουσεκία που είχε στείλει ο Τσορτζής και τις οποίες ο Καραϊσκάκης είχε διατάξει να πετάζονταν στη θάλασσα. Δυστυχώς τις κράτησαν και τη στιγμή που άρχισε ο πόλεμος πήγαν να τις χρησιμοποιήσουν. Μακάρι να τις πετούσαν, διότι τα φουσεκία που είχε στείλει ο Τσορτζής ήταν άχρηστα, το μαπούρι δεν έπαρνε φωτιά. Στην αλληλογραφία του Τσορτζή στο Βρετανικό Μουσείο υπάρχει και άλλο σημείωμα, με τη δραματική έκκληση του Κ. Μπότζαρη αυτήν τη φορά, ο οποίος γυρνεί μαπούρι γιατί αυτό είναι σάπιο». Η μάχη, αν μπορεί να την ονομάσει κάποιος έτσι, κράτησε μόλις δύο ώρες. Τότες χρειάστηκε ο Κιουταχλής για να διαλύσει αυτό το συνονθύλευμα. «Οι Έλληνες, εντός δύο ωρών έπαθον την βαρυντάτην του όλου πολέμου ήταν» επισημαίνει ο Χέρτομπεργκ.

Πάνω από 1.500 επίλεκτοι πολεμιστές χάθηκαν. Είναι αξιοσημείωτο πως αυτοί που κυριολεκτικά σφαγιάστηκαν ήταν οι Κρητικοί μισθοφόροι του Κόκραν και οι Σουλιώτες που ελέγχονταν πολιτικά από τον Μαυροκορδάτο. Ο λάρδος και ο πρίγκιπας δεν είχαν κανέναν ενδοασμό να τους θυσιάσουν. Από τους Κρητικούς σκοτώθηκε ο Μ. Καλλέργης και συνελήφθη ο Δ. Καλλέργης τραυματισμένος, ενώ από τους Σουλιώτες σκοτώθηκαν οι Βέκος, Κ. Μπότζαρης, Θ. Μπότζαρης, τέσσερις Τζαβελλαίοι και ο Φωτομάρας. Νεκρός και ο Νοταράς, όπως και ο διοικητής του «τακτικού», ο συνταγματάρχης Ιγγλέσιος. Όσο για τους περίπου 250 άντρες που πιάστηκαν ζωντανά, αυτοί θανατώθηκαν με φρικτό τρόπο.

Θεόδωρος Βρυζάκης, «Το στρατόπεδο του Καραϊσκάκη», 1855 (διώρεα Πανεπιστημίου, Εθνική Πνακοθήκη - Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου)